

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Iranska bojna ladja se približala ameriškim v Perzijskem zalivu — Dokaj mirnejše izjave nekaterih iranskih predstavnikov

MANAMA, Bahrejn — Včeraj je prišlo do konfrontacije med ameriški bojnimi ladjami, ki spremljajo kuvejske tankerje v vodah Perzijskega in Omanskega zaliva, in iransko bojno ladjo. Iranska ladja se je približala ameriškim ladjam in se sprva ni brigala za oporožila ladij ZDA, naj se oddaljuje. Ameriške ladje so bile v stanju največje pripravljenosti, a incident se je končal brez streljanja, ko se je iranska ladja res oddaljila. V drugem incidentu pa sta rušilka in fregata ZDA kot zadnje opozorilo streljali v bližino dveh manjših čolnov, ki sta prišla blizu konvoja tankerjev. Incidenta potrjuje ta napeto stanje v Perzijskem zalivu in kako lahko pride do resnejšega spopada, menijo opazovalci tamkajšnjih razmer.

Predstavniki iranskega režima kažejo v zadnjih dneh več pripravljenosti za prizadevanja, katerih namen je doseči premirje v iransko-iraški vojni. Na obisku pri Združenih narodih v New Yorku je Mohammad Jawad Larijani, namestnik iranskega zunanjega ministra, ki se je srečal z generalnim sekretarjem ZN Javierom Perezom de Cuellarjem. Govorila sta o možnih diplomatskih posredovanjih v tej vojni. Na tiskovni konferenci je Larijani dejal med drugim, da so Iranci pripravljeni na pogajanja glede uredniške resolucije ZN, ki zahteva premirje med Iranom in Irakom. Iran je nezadovoljen z resolucijo, ker ne obtožuje Iraka kot povzročitelja te vojne. Larijani je rekel tudi, da je Iranu deveta briga, kdo vlada v Iraku. O tem se naj odloča iraško ljudstvo. Doslej so Iranci zahtevali odhod iraškega samodržca Saddama Huseinija.

Ameriški marinec Clayton Lonetree obsojen na 30 let ječe zaradi sodelovanja z vohuni KGB — Obrnil se bo na prizivno sodišče

QUANTICO, Va. — Včeraj je vojaška porota obsodila bivšega marnskega stražarja v ameriškem veleposlaništvu v Moskvi, 25 let starega Claytona Lonetreeja, na 30 let ječe zaradi njegovega prostovoljnega sodelovanja z agenti sovjetske KGB. Lonetree naj bi dovolil tem agentom, da so prišli v zaupne pisarne veleposlaništva in tam našli oz. fotokopirali več zaupnih dokumentov. Med drugim naj bi na ta način Sovjeti odkrili identiteto nekaj ameriških agentov v ZSSR. V to zadevo naj bi Lonetreeja vpletela neka sovjetska agentka, ki je bila v »ljubezenskem« razmerju z njim. Vendar je Lonetree tudi sprejel denar od sovjetskih agentov.

Odvetniki, ki so Lonetreeja branili, pravijo, da se bodo obrnili na prizivno sodišče. Prepričani so, da bo Lonetree končno oproščen krivde.

Predsednik Reagan govoril po radiu kontras upornikom in njih privržencem

SAN JOSE, C. Rica — Sinoči je predsednik Reagan v 3-minutnem nagovoru, ki ga je prenašala tajna kontras radio postaja, obljubil, da bodo ZDA tudi v bodoče podpirale prizadevanja svobodoljubnih Nikaragvejcev za demokratičen politični sistem v Nikaragvi. Reagan je govoril v angleščini, takoj je pa sledil španski prevod njegovih besed. Sandinistični režim v Nikaragvi je skušal motiti signal omenjene radio postaje in tako preprečiti, da bi Nikaragvejci slišali Reaganove besede.

Ta teden se bo Reagan sestal z voditelji kontras gibanja in jim osebno obljubil svojo

podporo in podporo njegove vlade. Poznavalci razpoloženja do kontras v zveznem kongresu pa vedo povedati, da je le malo verjeti, da bodo kongresniki odobrili nadaljevanje ameriške denarne in vojaške pomoči kontras gibanju v prihodnjem fiskalnem letu.

ZDA spremenile stališče glede neposrednega preverjanja v zvezi s pogodbo o eliminaciji misilov srednjega in kratkega dosega

WASHINGTON, D.C. — Danes bodo ZDA predlagale sovjetskim pogajalcem spremembo v dosedanjem ameriškem stališču o neposrednem preverjanju tega, ali velesili izpolnjujeta predlagano pogodbo o eliminaciji vseh misilov srednjega in kratkega dosega, ki lahko nosijo jedrske konice. Pogajalci ZDA in ZSSR so v Ženevi, kjer skušajo izoblikovati pogodbo, ki naj bi jo že letos podpisala predsednik Reagan in sovjetski voditelj Mihail Gorbačov.

Neposredno preverjanje je vedno bilo najbolj sporno točko v pogajanjih o omejevanju oborožitvene tekme. ZDA same so predlagale člen o neposrednem preverjanju, po katerem naj bi imeli sovjetski predstavniki pregledati tudi najbolj zaupne vojaške objekte v Evropi in ZDA, ameriški pa isto pravico v ZSSR. Kot kaže, so ZDA računale na sovjetski odklon, kot v preteklosti, topot pa so Sovjeti predlog sprejeli. CIA, FBI in druge ameriške ustanove, ki se ukvarjajo s protiobveščevalnimi aktivnostmi, so bile postavljene pred v njihovih očeh nevarno možnost, da si bodo mogli sovjetski agenti kar z ameriškim dovoljenjem ogledovati najbolj zaupno sodobno vojaško tehnologijo pod pretnostjo, da le preverjajo izpolnjevanje omenjene pogodbe.

Po najnovjšem ameriškem predlogu bi bila možnost takih »obiskov« močno omejena. Opazovalci, ki sledijo poteku pogajanj v Ženevi, menijo, da bo sprememba v ameriškem stališču pomenila za Sovjete lep propagandni uspeh.

— Kratke vesti —

Johannesburg, J. Af. — Štrajk več kot 200.000 črnih rudarjev je že v tretjem tednu in opazovalci južnoafriških razmer sedaj govorijo o možnosti, da bo lastniki rudnikov le pristali na pogajanja z voditelji unij, ki predstavljajo interese štrajkajočih. V spopadih med štrajkajočimi in policijo ter v medsebojnih obračunih med črnici, ki štrajkajo, in tistimi, ki še gredo v rudnike, je bilo ubitih najmanj šest oseb.

Vilnius, Lit. — Preteklo sredo je več sto Litovcev javno demonstriralo proti sovjetski zasedbi Litve. Agencija Tass je poročala, da je bil v ozadju demonstracije ameriški CIA, policisti so pa demonstrante fotografirali ter motili zahodne novinarje. Sodeč po poročilih v sovjetskem tisku, oblasti ne bodo dolgo trpele teh izrazov svobodnega mnjenja.

Moskva, ZSSR — Na obisku v ZSSR je mater Terezija, ki želi, da bi članice njenega reda delovale tudi v Sovjetski zvezi. Sovjetski odbor za mir ji je podelil zlato medaljo v priznanje njenih dobrodelnih aktivnosti, sovjetski vladni predstavniki pa pravijo, da skušajo najti način, po katerem bi mogle priti v ZSSR in delovati nune iz reda, ki mu načeljuje mater Terezija.

Atlanta, Ga. — Podatki za l. 1983 kažejo na upadanje števila splavov v primerjavi z l. 1982 za 2,7 odstotka. Gre za prvo upadanje od l. 1969, ko so začeli zbirati podatke.

Iz Clevelanda in okolice

Naše počitnice—

Naročniki in bralci AD naj upoštevajo, da bomo pri našem listu na skupnih počitnicah od sobote, 29. avgusta, dalje do 11. septembra. Tako bo izšla AD ta petek, 28. avgusta, izpadle pa bodo številke za 1., 4. in 8. septembra. Po počitnicah bo AD zopet izšla 11. septembra.

Posebna priloga—

Ta petek bo izšla poleg redne AD tudi posebna priloga, v kateri bo več člankov o katastrofalni nesreči, ki je prizadela naselbino ob St. Clair Ave. oktobra 1944. leta, ko je eksplodiral rezervoar plinarne East Ohio Gas, v katerem je bila ogromna količina utekočenega naravnega plina. Mnogi naši bralci se te nesreče še živo spominjajo, med njimi tudi urednik, katerega oče je bil zaposlen pri plinarni in se tisti večer ni vrnil domov, k sreči pa je izgubil le svoj avto v strahovitem požaru.

Vpisovanje—

Slovenska šola pri Sv. Vidu bo pričela s poukom v soboto, 12. septembra, ob 9. dop. Takrat bo tudi vpisovanje novih učencev. Kdor želi več informacije glede šole in še posebej otroškega vrtca, naj pokliče g. Petelina na tel. 943-5294.

V Rožmanov sklad—

V spomin na umrlo Jožefo Staniša (Geneva, O.), so darovali za študente, stanujoče v Mohorjevih domovih sledeči: \$20 družina Ivane Lunder, \$20 g. Janez Pičman, in \$20 M. J. Prosen. Za darove se v imenu Mohorjeve zahvaljuje pov. J. Prosen.

Belokranjski piknik—

Belokranjski klub vabi člane in prijatelje na svoj letni piknik, ki bo v nedeljo, 30. avgusta, na Slov. pristavi.

Romanje v Frank, Ohio—

Romanje v Frank, Ohio, ki ga vsako leto organizira DSPB Cleveland, bo letos 20. septembra. Sv. maša bo ob 12. uri opoldne. Glavni maševalec bo škof dr. Edward Pevec, somaševalca pa dr. Pavel Krajnik iz Loraina in p. Fortunat iz Lemonta. Ob 2.30 pop. bo križev pot in pete litanije. Vožnje stane \$9 na osebo. Priglasite se čimprej: Lojze Bajc (486-3515) Vinko Rožman (881-2015), Mary Kokal (851-4901). Odhod avtobusov: Ob 8. uri zj. izpred cerkve Marije Vnebovzete v Collinwoodu, ob 8.30 izpred Baragovega doma na St. Clairju.

Vinska trgatav na S.P.—

Slovenska pristava sporoča, da bo priredila vinsko trgatav v nedeljo, 13. septembra, popoldan. Na voljo bodo dobra okrepčila. Za ples in zabavo bo igral Alpski sekstet.

Fantje na vasi vabijo—

Letos praznujejo Fantje na vasi svojo 10-letnico. Njihov vedno težko pričakovani letni koncert bo v soboto, 12. septembra, v Siovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Vstopnice so že v predprodaji in jih lahko dobite pri sledečih članih: Pete Dragar (943-5211) Janez Sršen (946-9607), ali Bart Slak (881-1725). Za ples in zabavo po koncertu bo igral Alpski sekstet.

Večerja in ples—

Slovenska pristava prireja večerjo s plesom v soboto, 5. septembra. Za ples bodo igrali Veseli Slovenci. Serviranje večerje od 7. do 9. Lepo vabljeni!

Dobrote na voljo—

Ženski odsek pri Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. prodaja štrudelnje, pripravljene za v vašo peč. Pokličete lahko go. Millie Bradac na tel. 481-5378. Vsak petek pa servirajo v jedilnici SDD ribje večerje, prav tako nudijo golaž s polento in drugimi večerjami, ki se tudi lahko nesejo domov, ako vnaprej pokličete 481-5378. S prebitkom od takih prodaj so pred nedavnim obnovili kuhinjske prostore.

Veleposlanik SFRJ tu—

Ta četrtek priredi univerza Cleveland State večerjo na čast skupine poslovnih ljudi iz Slovenije, ki te dni končajo tečaj na tej univerzi. Med gosti bo tudi veleposlanik SFRJ v ZDA. Menda bo tudi drugi sprejem organiziran od lokalnih (nekaterih) Slovencev. Ti pa niso čutili potrebe, da bi AD o njem obvestili, kot je to storila CSU. Če kljub temu kaj več zvemo, bomo poročali.

V tiskovni sklad—

Jože Govednik, doma na Aljaski, je daroval \$25 v tiskovni sklad našega lista.

Ga. Lojzka Rogina, San Francisco, Kalif., je pa nam poklonila \$20.

Obema darovalcema se za naklonjenost in podporo lepo zahvalimo!

Seja—

Materinski klub pri Sv. Vidu bo imela seja odbornikov jutri, v sredo, ob 7.30 zv. v družabni sobi. Širši sestanek pa bo v sredo, 2. septembra, ob 7.30 zv. v avditoriju.

VREME

Pretežno oblačno danes z verjetnostjo dežja v večernem času. Najvišja temperatura okoli 72° F. Spremenljivo oblačno jutri, zopet z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 76° F. V četrtek deloma sončno z najvišjo temperaturo okoli 79° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor

Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche

AMERICAN HOME SLOVENIAN OF THE YEAR 1987 - PAUL KOSIR

NAROCNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 65 Tuesday, August 25, 1987

RUDOLF SMERSU

Buenos Aires, Ar.

Slovenski politični prostor

SLOVENSKA DRŽAVA

Že nekaj časa beremo v raznih časnikih in revijah članke o enotnem kulturnem prostoru, o slovenski kulturni sintezi, o slovenskem duhovnem parlamentu in podobno. V »Celovškem Zvonu« (V/14) pišeta o tem enotnem kulturnem prostoru pisatelj Alojz Rebula in Boris Pahor pod pomembnim naslovom »Enoten kulturni prostor ali enotna kulturna floskula« (to je lepa, a prazna beseda).

Enoten kulturni prostor je gotovo lepa zamisel in vredna stremeljenj domovinskih, zamejskih in zdamskih kulturnih delavcev. Toda, dokler je ta enoten kulturni prostor samo enosmeren t.j. svobodno širjenje kulture iz domovine po svetu, dočim pa je zelo omejen ali celo onemogočen dostop slovenske zamejske in zdamske literature v domovino, potem je ta enoten kulturni prostor res samo lepa, a prazna beseda, kakor to trdita omenjena pisatelja v »Celovškem Zvonu«.

Čudno in nerazumljivo pa je, da se v publikacijah in govorih poudarja samo zahteva po enotnem kulturnem prostoru, a le prav malo jih je, ki bi se upali zahtevati jasno in odločno predvsem enoten slovenski politični prostor ali z drugo besedo — slovensko državo, v kateri bi bili združeni vsi Slovenci, ki živijo na strnjenem slovenskem ozemlju. Če poudarjamo samo zahtevo po enotnem kulturnem prostoru, se zdi, da smo se kar sprijaznili z usodo, da je slovenski narod razčetrjen (na Primorsko, Koroško, Porabje in zdomstvo). Ali je mogoče, da ni v razumu in srcu vsakega Slovenca zapisana večja misel in večji cilj: skupen slovenski politični prostor — in ne samo kulturni — za vse Slovence na slovenskem ozemlju?

Vprašamo, ali nismo Slovenci nikdar izrazili zahteve po tem, da bi VSI živeli skupaj na svojem političnem prostoru? To je bilo izraženo, čeprav v nepopolni obliki, že leta 1848 z zahtevo po Zedinjeni Sloveniji. Dalje je to zahtevo po slovenskem političnem prostoru izrazila Slovenska ljudska stranka v svoji »Slovenski deklaraciji« dne 31. decembra 1932, znani pod imenom »Koroščeve punktacije«. Prvi člen omenjene deklaracije se glasi: »Slovenski narod je danes razdeljen in razkosan na štiri države: na Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Njegova osnovna zahteva je, da se zedini v eno samo politično enoto, ker se mu more le na ta način ohraniti obstoj in zagotoviti splošen napredek.«

To zahtevo po slovenskem političnem prostoru je ponovno poudaril program SLS, objavljen v New Yorku 23.

Avtor tega članka je predsednik Slovenskega narodnega odbora. Njegove misli posredujemo našim bralcem v premislek. Vsi, ki se zanimamo za slovensko problematiko, moramo biti na tekočem glede gledanj na to problematiko resno mislečih narodnjakov, naj se v celoti strinjamo z določenimi mnenji ali ne. Ur.

Jubilej rojaka z mnogimi talenti

WASHINGTON, D.C. - »Slovenski grad« je dopisnik časopisa *Washington Post* imenoval veliko oljnato sliko Bleda z okolico, ki krasi eno stran dnevne sobe, na drugi pa je upodobljeno Apalaško gorovje.

»Veste, v mojem domu, ki sem si ga s trudom in znojem zgradil v novem svetu in ki je zame „My home - my castle“, se združujeta dva svetova: stari - slovenski, v katerem so moje korenine in moje srce, in pa novi ameriški, v katerem svobodno živim in uživam sadove svojega dela. Pa to sta samo dva večja simbola obeh mojih svetov. Imam še več manjših, ki sem jih tudi sam poslikal in govore isto slovensko in ameriško govoro. Tamle v jedilnici si lahko pogledate črno-beli perorisbi Robbov vodnjak in Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, v spodnjih prostorih pa slovensko vas Žalno, Jalovec in Ljubljanski grad, ki je moja zadnja domača naloga pri prof. Koželju na ljubljanski gimnaziji leta 1940. Te slike so mi dragocen spomin, ker me je z njimi skozi begunska taborišča v Italiji spremljala v novi svet — moja slovenska domovina,« je prijazno povedal naš prijatelj

BOGOMIR CHOKEL na razstavi, ki jo je pripravil za 40-letnico Svetovne banke

Bogomir (ali kot ga kličemo: Miro) Chokel, kateremu smo prišli čestitat za njegov 65. rojstni dan.

Miro Chokel, čeprav doma iz Ljubljane, je preživel mlada leta v Trstu. Njegov oče, tržaški Slovenec, se je namreč leta 1926 umaknil pred italijanskim nasiljem v Ljubljano in se tam za stalno naselil. Mladi Miro je obiskoval ljudsko šolo na Ledini in Vrtači, realno gimnazijo pa je končal leta 1941 v Ljubljani.

Med bivanjem v Marijanišču je urejeval hišni literarni list

Plamen. V osmem razredu gimnazije je napisal igro Knežji kamen. Tri dni pred uprizoritvijo pa jo je ljubljanska policija prepovedala, boječ se, da bi povzročila protinemške demonstracije (februar 1941). V sedmem razredu je bil predsednik Slovenske dijaške zveze in literarnega kluba na prvi državni gimnaziji.

Po maturi se je preselil v Trst, kjer se je vpisal na ekonomsko fakulteto tržaške univerze. Ker se ni udal pritisku za vpis v italijansko fašistično študentsko organizacijo, mu je bil študij prepovedan. Zato se je začasno vrnil v Ljubljano, kjer je dobil zaposlitev na magistratu, istočasno pa je študiral na filozofski fakulteti ljubljanske univerze.

Po zlomu Italije septembra 1943 se je vrnil v Trst, kjer se je med vojno posvetil raziskovanju dokumentov o slovenstvu. Maja 1945 se je umaknil v Italijo in se pozneje spet vrnil v Trst, kjer je izsledke svojih raziskav leta 1949 objavil pri Slovenski prosvetni matici pod naslovom: Zgodovinski razvoj narodnostnega stanja.

Na tržaškem slovenskem radiu je sodeloval s serijo predavanj: 12 listov iz zgodovine Tržačanov, za radijski oder pa je poslovenil dve drami. V tržaški Demokraciji se je tedaj literarno oglašal s črticami in soneti.

V novo življenje

Za Bogomirja Chokla, njegovo ženo Maro iz Ljubljane (poročila sta se septembra 1944) in sina Mirka (rojenga 1946 v Trstu) pomeni leto 1950 začetek novega življenja, ko se kot begunec preseli v Združene države. Najprej se naseli na Floridi, kjer dobi zaposlitev kot samostanski kuhar v sanatoriju redemptoristov v New Smyrna Beach.

Tam je ostal šest let. Med tem časom se je njegova družina povečala z drugim sinom Francom, sam pa se je vpisal na floridsko univerzo Stetson. Da je mogel študirati in si pridobiti višjo izobrazbo, je moral spremeniti način življenja: dobil je nočno zaposlitev kot operator v tamkajšnji mestni elektrarni.

To so bili kaj trdi časi: ponednevi na univerzi, po nekaj (dalje na str. 3)

Ob priliki belokranjskega piknika

EUCLID, O. — Dne 30. avgusta priredi Belokranjski klub svoj vsakoletni piknik na Slovenski pristavi. V letošnji sezoni piknikov na SP smo prišli na vrsto bolj proti koncu. Izgleda, da bo naš belokranjski piknik predstavil nekaj zaključek sezone na Pristavi. Saj Pristavčani že oglašajo svojo vsakoletno vinsko trgatve v septembru.

Pikniki in druge prireditve, ki so bili letos na Slovenski pristavi, so bili vsi zelo lepo obiskani. Zato vas vabimo, dragi prijatelji, na naš belokranjski piknik v nedeljo, 30. avgusta, da se še enkrat skupno poveselimo. Čim večja je udeležba, tem bolj je veselo.

Naš belokranjski rojak, č.g. Victor Tomc, in pa č.g. Victor Cimperman bosta to nedeljo dop. ob 11.30 na SP darovala sv. mašo za pokojne člane kluba. Takoj po maši bo na razpolago kosilo. Nato bo orkester člana Toneta Klepca iz Girarda igral vesele polke in valčke. Pridite torej — ne bo vam žal!

Prosimo za prednaročilo kosila. Kličite že danes 481-3308 ali pa 289-0843.

Član kluba

aprila 1954. Drugi odstavek prvega člena se glasi: »Slovenski narod ima po naravnem pravu pravico do svoje države, da sam ureja svoje življenje, da vstopa v državne zveze ter sodeluje v družini svobodnih narodov. SLS stremi in dela na tem, da bi slovenski narod uveljavil to svojo pravico in se ves združil v slovenski državi.« Poudarek je v besedah, da bi se ves združil in ne ostal razdeljen na razne države, kakor je danes.

Omeniti moramo tudi »Deklaracijo SLS ob 90-letnici obstoja stranke«, objavljeni decembra 1982, v kateri je ponovno postavljena zahteva po slovenski državi, v kateri naj se združijo vsi Slovenci.

Pod besedo »država« je treba razumeti vedno suvereno državo, kakor to pojmuje evropsko državnoznanstvo (glej Pitamic, Država). Slovenci zahtevamo tako popolnoma samostojno in suvereno slovensko državo na vsem ozemlju, ki je naseljeno po Slovencih, in hočemo za dosego tega cilja zastaviti vse svoje sile.

Morda se komu zdi ta program v teh razmerah nestvaren, utopičen. Toda ali se niso v daljni ali bližnji preteklosti uresničile mnoge upravičene zahteve narodov, ki so se zdele nerealne, katere pa so narodi izbojevali z vztrajnim kprizadevanjem in potrpežljivim in modrim delom, ki je težil za dosego lastne države?

Težnja po našem enotnem kulturnem prostoru je potreben a nezadosten cilj. Le zahteva po skupnem političnem prostoru, to je po suvereni državi vseh Slovencev, je program, vreden samozavestnega naroda v srcu Evrope.

Svobodna Slovenija

13. avgusta 1987

Ha-Hec-Hi-
Ho-Humor!

Skuhal
ali pogrel
MECAN

PRETIRANA PREVIDNOST

Neki poljski delavec je nesel svojo tedensko plačo na banko. Ker ga je skrbel položaj poljske ekonomije, se je pozanimal, kaj bi se zgodilo v slučaju, če bi banka propadla.

»Vse naložbe so garantirane po finančnem ministru,« mu je odgovoril uradnik.

»Kaj pa če tudi ministrstvo samo odpove v krizi?«

»Potem bo poljska vlada posredovala,« je pojasnjeval že malo nejevoljni bančni uradnik.

»In če bi tudi naša vlada prišla na boben?« je še naprej skrbelo delavca.

»V tem slučaju bi, naravno, Sovjetska zveza prišla na pomoč.«

»Kaj pa, če bi se tudi Sovjetska zveza zrušila? Kaj pa potem?«

»Norec!« se zadere nanj uradnik. »Ali ne bi bilo to vredno tvojega enotedenskega zaslužka?«

»Ali greš domov?«

»Seveda, saj je ura že čez polnoči.«

»Kaj pa porečeš ženi?«

»Nič. Le poslušal bom.«

Brez mene in brez enega očesa bi bil ti na pol slep, da veš!

Ko jo je obdolžil nezvestobe, je začela jokati in vpiti, da ji dela krivico, saj mu je v desetih letih skupnega življenja bila večkrat zvesta kot ne.

Ko si enkrat šestdeset, ti vzame dlje časa, da se spočiješ, kot pa ti je vzelo, da si se utrudil.

Ko so velikega grškega filozofa Sokrata vprašali kaj je boljše, poročiti se ali ostati samski, je ta odgovoril: »Naj se kdo odloči tako ali drugače, žal mu bo!«

Mački so dali jesti gobe, ki so ostale od večerje in ko jih je pojedla, jo je takoj začelo grozovito zvijati. Vsa družina je, seveda, takoj pohitela v bolnico, kjer so jim izpraznili želodce. Ni bilo to nič prijetnega, ampak kadar gre za življenje, se človek ne ustraši nobene žrtve... Ko so prišli domov so videli, da je mačka ta čas imela mlade...

Ko so čez devetdesetletnega filmskega igralca George Burns-a vprašali, zakaj je vedno obdan le z mladimi dekleti, je ta odgovoril: »Ker so ženske moje starosti že vse mrtve.«

Nikar me preveč ne zmerjaj, ženka, če sem jih en par preveč zvrnil. Ali se ti ne zdi, da sem, hik, dovolj kaznovan že s tem, ker te dvojno vidim?

Ni res, da se on boji težkega dela. Saj se je vendar vsa leta uspešno boril proti njemu.

Zelo sem hvaležen, da živim v deželi resnične svobode, kjer lahko naredim vse, kar žena hoče.

Nekdo je začel širiti neresnične vesti, da so namreč teroristi ugrabili Maksa in ga odvedli neznano kam. Clevelandskim Slovencem naj bi poslali odprto pismo z grožnjo, da če v enem mesecu ne zberejo 300 dolarjev, bodo pripeljali Maksa nazaj.

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Jubilej rojaka z mnogimi talenti

(Nadaljevanje s str. 2)

urah spanja delna zaposlitev v krajevni trgovini in ponoči redna služba v elektrarni. Toda trdo življenje je bilo kronano z uspehom, ko je leta 1958 diplomiral iz amerikanoslovja (»Master of Arts degree«). Za diplomsko delo si je izbral temo: Diplomatski odnosi med ZDA in Francijo, 1777-1783.

Po uspešno končanem študiju je bilo treba misliti na strokovno zaposlitev. Miro se je odločil za Washington, kamor se je z družino preselil leta 1958. Dobil je namreč zaposlitev v Kongresni knjižnici, kjer je že po treh letih dobil posebno priznanje (»Meritorius Service Award«) za izboljšanje tehnike indeksiranja.

Da se izpopolni v novi stroki: arhivistiki, se je leta 1958 vpisal na American University v Washingtonu kot doktorski kandidat in šest let kasneje se zaposli pri Svetovni banki, najprej v oddelku za dokumente. Že čez nekaj let prevzame

ZAHVALA

FOWLER, Kans. - V zadnjem času sem zopet dobil nekaj darov za Karmeličanke v Sori pri Medvodah v Sloveniji. Vsem dobrotnikom se v imenu vseh sester prav prisrčno zahvaljujem.

Res, samostan stoji in je poln sester, toda je še vedno precej dolga, ki bi ga rade poplačale. Sestre prav pridno krasijo sveče, posebno velikonočne, in pečejo hostije za vso škofijo — kar je njihov edini zaslužek. Zato je vsaki dar zelo dobrodošel.

Prejel sem sledeče darove:

N.N., Wickliffe, O.	\$100
N.N., Cleveland, O.	\$100
N.N., Pennsylvanija	\$100
N.N., Kansas	\$100
N.N., Cleveland, O.	\$50

Prav prisrčna zahvala vsem. Sestre stalno molijo za vse vaše namene.

Tudi za študente na Koroškem sem prejel nekaj štipendij:

N.N., Nebraska	\$500
Jacob Resnik, Milwaukee, Wis.	\$500
N.N., Kansas	\$500
N.N., Saratoga, Kalifornija	\$500

Letošnja nabirka je veliko manjša kot v preteklih letih. Lansko leto smo pomagali 23 študentom, za prihodnje šolsko leto pa imamo komaj za 11 študentov. Zato prisrčno prosim »stare« dobrotnike in tudi nove, da bi priskočili na pomoč našim revnim koroškimi študentom in tako oskrbeli Koroški inteligenco, ki bo vodila v bodočnosti naš slovenski narod na Koroškem. Že v naprej prisrčna zahvala za vaše razumevanje in dobroto.

Vse darove lahko pošiljate na moj naslov in bom takoj odposlal na Koroško.

Rev. John Lavrih
P.O. Box 38
Fowler, Kansas 67844

me mesto arhivista na novo ustanovljenem oddelku, ki ga je osnoval po sodobnih pravih modernega arhiva. V njem je dokumentarno ohranjen razvoj in delo te največje finančne ustanove na svetu.

Ko je Svetovna banka pred nekaj leti praznovala 40-letnico obstoja, je g. Chokel dobil nalogo, naj organizira razstavo, ki naj prikaže pomen, zgodovino in razvoj te 151-državne ustanove. Osrednja razstava »Svet banke« je bila prikazana na sedežu banke v Washingtonu, manjše pa še v Franciji, Indiji, Avstraliji in Novi Zelandiji.

Njegovo delo na področju arhivistike pa ni bilo omejeno samo na pisarno. Postal je sodelavec revije The American Archivist, glasila Društva ameriških arhivistov. V njej je mnogo let objavljajl članke, ocene in izvlečke iz evropske arhivske literature. V letih od 1980 do 1985 je zastopal Društvo ameriških arhivistov v odboru za poslovne arhive pri Mednarodnem arhivskem svetu s sedežem v Parizu (UNESCO).

Z referati iz dokumentacije in arhivistike je sodeloval na mednarodnih konferencah v Parizu, Helsinkih in Montrealu; v Združenih državah pa v New Orleansu, Denverju in Cincinnatiju. Bil je tudi član uredniškega odbora za pripravo mednarodnega priročnika o poslovnih arhivih. Njegovo 23-letno delo pri Svetovni banki je bilo opisano v reviji te ustanove lani, ko je g. Chokel šel v pokoj.

Slovenska prisotnost v Smithsonian Institution

Naš slavljeneec svojih talentov ni omejil samo na delo v poklicu, ampak jih je uporabljal tudi izven njega. Kot zunanji sodelavec se je pridružil svetovno znani zgodovinski in muzejski ustanovi Smithsonian, kjer je leta 1970 ustanovil slovensko etnografsko zbirko. V ta namen je obiskoval razne stare ali pa že skoraj izumrle slovenske naselbine v Ohio, Coloradu in zlasti v Pennsylvaniji, kjer je na podstrešjih nabiral cerkvene bandere, stare slike, knjige, narodne noše, zastave, trakove ali uniforme slovenskih društev ali rudarskih bratovščin, sploh vse, kar govori o delu in življenju slovenskih naseljencev v Ameriki.

Iz cerkve Sv. Križa v Bridgeportu v Connecticutu, predno je bila porušena, je rešil več dragocenih predmetov, kot baldahin, del oltarja, paramente, stara barvna okna in 25 velikih oljnatih slik na platnu, ki so bile nalepljene visoko na cerkvenih zidovjih. Te dragocene umetnine, delo zaslužnega slovenskega slikarja Ivana Gosarja, so obenem z drugim etnografskim gradivom v državni ustanovi Smithsonian, kjer jih zdaj restavrirajo.

Ob priliki posvetitve Slovenske kapele 15. avgusta 1971 so bili izbrani primerki razstav-

ljeni v muzeju ameriške zgodovine, ki jih je kasneje za 200-letnico ZDA vključil v svojo obsežno razstavo »A Nation of Nations«. V prisotnosti kulturnega atašeja ameriške ambasade v Beogradu je marca 1972 uradno izročil Narodnemu muzeju v Ljubljani ob 150-letnem jubileju čestitke ustanove Smithsonian in serijo fotografij slovenske etnografske razstave v Washingtonu.

Slovenska zbirka se še vedno izpopolnjuje z dodatnimi artefakti. G. Chokel je vesel vsega, kar ima kakšno zgodovinsko vrednost. »Veste,« pravi večkrat, »če bi se naši ljudje zavedali, kaj pomeni za bodočnost naša zbirka v Smithsonian, bi morda bolj natančno pogledali na podstrešja ali v stare omare in gotovo našli kaj, kar bi obogatilo izvirno gradivo za zgodovino ameriških Slovencev. Kdor je bil kdaj v Washingtonu, ve, kaj pomeni državna znanstvena ustanova Smithsonian.«

Slovenska beseda in pesem

Mnogi čitateji Ameriške domovine se morda še spominjajo kolone »Šepet pod turnom«. Danes lahko razodemo, da je te dopise iz Washingtona več let pošiljal Bogomir Chokel, ki je objavljajl tudi črtice, kratke povesti in celo pesmi, kajti on je tudi pesniško nadarjen (soneti v Celovškem Zvonu 1984, v pripravi za tisk pa je sonetni venec Gosposvet-ska simfonija).

Naš slavljeneec Miro Chokel je vedno vedro in prijazno razpoložen in gostoljuben do vsakega, pa naj bodo poedini obiskovalci ali skupine, kot npr. pred leti koroški študentje ali slovenski profesorji, ko so zborovali v Washingtonu ali pa washingtonski slovenski pevski zbor, ki ima v njegovi gostoljubni hiši že dvajset let redne pevske vaje.

Svoje družabne narave ne zakriva; v domači družbi večkrat vzame v roke kitaro ali sede za klavir in zapoje domače pesmi. Vendar tega ne dela več tako pogosto, odkar ga je pred enajstimi leti zadel izredno hud udarec: njegov mlajši, 20-letni sin Franček, ki je kot štipendist ameriške mornarice študiral na kalidžu Holy Cross pri Bostonu, je med počasno vožnjo na kampusu padel iz odprtega avtomobila tako nesrečno, da je bil na mestu mrtev. Ta nesreča je močno prizadela ne samo njega in njegovo ženo Maro, ampak vso slovensko družino v Washingtonu. To bolečino, čeprav jo na zunaj skuša zakriti, mu lajšajo trije vnuki, ki ga pogosto obiskujejo iz Wheelinga, v Zahodni Virginiji.

V veliko uteho so mu tudi številni ameriški in slovenski prijatelji, ne samo člani Društva škofa Barage KSKJ, katerega ustanovni član in dvakratni predsednik je, ampak tudi vsi, ki so kdaj v zadnjih 16 letih prisostvovali mesečne-

(dalje na str. 8)

Za vaše zdravje:

GLAVOBOL

To je eden najbolj razširjenih, a slabo opredeljenih bolezenskih znakov. Za pojasnitev sta običajno potrebna vrsta preiskav in multidisciplinarni prijem, kar je često povezano s precejšnjimi stroški. Zato so nadvse pomembni podatki, ki jih bolnik lahko pove zdravniku, na primer o mestu bolečine, času, ko se pojavlja, njeni stopnji, trajanju, načinu pojavljanja, okoliščinah, ki jo izzovejo ali izboljšajo, spremljaljočih pojavih in podobnem.

Žal se še vedno dogaja, da zdravnik bolnika z glavobolom ne vzame vselej dovolj resno, kar je pri večini kratkotrajnih, prehodnih glavobolih morda še dopustno, nikakor pa ne pri trdovratnejših oblikah, ko utegne z zavlačevanjem diagnostičnih postopkov narediti bolniku nepopravljivo škodo. Vsekakor pa smemo pričakovati, da bo zdravnik ob pomoči specialistov raznih strok in s sodobnimi diagnostičnimi pomagali, kot so EEG, REG, scintigrafija, računalniška tomografija itd. zmogel pravo diagnozo in uveličel ustrezno zdravljenje.

V nadaljevanju bomo lahko med številnimi vzroki za glavobol omenili le nekaj najpogostejših, saj vseh ni mogoče niti naštetih.

Glavobol lahko izzovejo tako rekoč vse spremembe v lobanji, bodisi na žilah, možganskih mrenah, živcih, opnah bodisi sprememba tlaka v njej. Neposredni vzrok so lahko raztezanja in nategi žil, kar povzroči motnjo v dotoku krvi možganom in značilno obliko glavobola, imenovano migrena. Označujejo jo bolečine po eni strani glave. Pojavljajo se v napadih, ki trajajo lahko ure in dneve. Pogosto jih spremljajo bljuvanje, migetanje pred očmi in motnje vida. Ker gre za zelo razširjeno obliko glavobola — menijo, da obleva za migreno od pet do 10 odstotkov ljudi, bi raje o njej podrobneje pisal kdaj drugič.

Spremenjena napetost v stenah žil zaradi širjenja povzroča tako imenovani vaskularni glavobol. Običajno je v sprednjem delu glave, širi pa se lah-

ko tudi drugam. Bolniki imajo občutek globokega pritiska. Glavobol se pogosto pojavlja že zjutraj, češče pri mladih ženskah. Pri tem ni nepomembna družinska dispozicija. Mnogi pisci ne priznavajo vaskularnega glavobola in menijo, da je v bistvu zgolj različica migrene.

Tako kot lahko sproži glavobol sprememba tlaka možganske tekočine, ga povzročajo tudi nihanja krvnega tlaka. Pri zvišanem tlaku je v mnogih primerih najzgodnejši znak. Ob tem velja povedati, da pojavljanje glavobola in njegova stopnja pogosto nista v sorazmerju s krvnim tlakom. Bolniki z visokim tlakom trde, da se jim glavobol poslabša pri telesnih naporih in razburjenju.

Ker so žile ali spremembe na njih često krive za glavobol, je razumljivo, da se bo ta v večji ali manjši meri pojavil tudi pri bolnikih z arteriosklerozo možganskih žil.

Glavobol lahko spremlja stradanje, se pojavi po epileptičnih napadih, akutnih nalezljivih obolenjih, nenadni kofeinski abstinenci. Spremlja lahko kronične notranje in zunanje zastrupitve, kot so preuremična stanja pri grozeči odpovedi ledvic, pa tudi pri boleznih jeter je pogost. Pojavlja se pri zastrupitvah z ogljikovim monoksidom, gobami, svincem itd.

Procesi, ki utesnjujejo lobanjsko votlino kot so tumorji, krvavitve, abscesi, zaradi spremenjenega tlaka cerebrospinalne tekočine seveda lahko povzročijo glavobol. To se zgodi tudi pri akutnih vnetnih spremembah možganskih open in možganov. Pri poškodbah glave je glavobol zelo pogost. Občutljivi ljudje ga omenjajo že pri povsem nepomembnih. Po drugi strani pa tudi hude poškodbe ne spremlja vselej glavobol. Pri večini poškodovancev čez dneve ali tedne zlagoma poneha, pri nekaterih pa zna trajati mesece in leta ter neredko ostane celo trajen.

Glavobol spremlja tudi nevrologije na območju glave in til-

nika, predvsem vej trikrakega možganskega živca, trigemina. Bolečina je v teh primerih ostro omejena, zelo močna in ima valovit značaj ter se rada ponavlja. Pri hudih in pogostih napadih bolniki zelo trpijo, telesno in duševno propadajo. Prihaja do hudih depresij in marsikateri v tesnobnem pričakovanju novega napada iz obupa naredi samomor.

Glavobol je pogost pri spremembah mišic v zatilju in degenerativnih spremembah na vratni hrbtenici. Omeniti moramo tudi glavobole pri obolenjih oči, nosu in obnosnih votlin, lobanjskih kosti, ušes, zobovja, pri prebavnih motnjah, nekaterih obolenjih žlez z notranjim izločanjem.

Ne smemo pozabiti še na mnoge duševne dejavnike, duševne napetosti, tesnobe, strah, ki zaradi omejenega prilaganja na čedalje bolj zapleten način življenja neredko povzročijo glavobol.

V tem kratkem zapisu ni bilo mogoče niti omeniti vseh vzrokov za glavobol. Videli smo lahko, da so mnogoteri in kompleksni ter zvečine zahtevajo podrobnejšo diagnostično obdelavo. Zato tudi o zdravljenju glavobola ne moremo govoriti na splošno, saj bo moralo biti usmerjeno in selektivno. Daleč velika večina glavobolov je na srečo začasna in nepomembna.

Dr. Valter Kozar
Naš delavec (junij 1987)

MALI OGLASI

OFFICE CLEANING

Monday thru Friday evenings
E. 30 St. & St. Clair Ave.
Call 398-5310. (62-65)

Great Investment Properties

3 single family homes, near St. Mary's, Collinwood. 3,4 & 6 bdms. Newer kitchens and baths. Extra lot and dble brick garage with largest house. Good rental properties. Ask for JoAnn Kaifesh, 256-3639.

Century 21
Petersen Realty
729-9481 (64-66)

Stanovanje išče

Upokojenka išče 3-sobno stanovanje s kopalnico, v bližini sv. Vida ali Marije Vnebovzete. Oglasite se osebno. C.F. 5602 Carry Ave., zadaj, zgoraj. (64-65)

FOR RENT

HOUSE for rent, in Nottingham area. \$500 per month. 357-0353 (63-66)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444 (x)

Mladina, naše upanje...

Koklja in račke

Naša mladina? — Naše upanje, naš ponos, naša skrb in bolečina... V teh dneh bo naša mladina spet vzela v roke šolsko torbo. Dan za dnem bo srkala modrost sodobnega sveta in se pripravljala za življenjsko poslanstvo v tretjem tisočletju.

Naša mladina? — Šola, dobra šola je božji dar za mladino, vendar imamo osveščeni izseljenci in zdolci dovolj razlogov za zaskrbljenost. Počutimo se kot koklja, ki je račke zlegla. Ko račke opazijo vodo, veselo zaplavajo, koklja pa obupano kokodajsa na bregu... Sirota žalostno ugotavlja, da so račke nekaj drugega...

Naša mladina? Družba nudi naši mladini splošno vzgojo in poklicno specializacijo, večinoma odlično. Toda ta družba ne upošteva naše posebnosti. Tuje so ji naše korenine, naša zgodovina, kultura, problemi in težnje. Ni čudno, da naša mladina v teh okoliščinah zgublja svojo identiteto in postaja nekaj drugega... Naša mladina, naš ponos in upanje postaja naša bolečina... Koklja in račke...

Pa še nekaj. Kar se je nekoč razvijalo in dogajala skozi stoletja, potrebuje danes le nekaj let. Živimo silno hitro. Zato ima mladina v glavi spet nekaj drugega kot pa starši. Starši in mladina živijo v različnih svetovih. Koklja in račke...

Naš izseljenski svet je tedaj zapleten. Dobro ga moramo razumeti in s čutom odgovornosti iskati veljavnih rešitev. Ko gre za našo specifičnost, naše korenine, zgodovino in kulturo, MORA PLAVATI PROTI TOKU in braniti svojo IDENTITETO. Tujina nam ne bo nikoli zapovedala, da moramo biti zvesti svoji materinščini, zgodovini in kulturi. Kaj takega mora priti od nas. Po drugi strani pa se moramo z dušo in telesom ODPRETI pridobitvam, problemom in težnjam, ki našo drugo domovino in ves svet spremljajo v tretje tisočletje. Mi moramo nujno RAZŠIRITI svojo ZMOGLJIVOST in OBZORJE. NEMOGOČE mora postati MOGOČE. Koklja in račke...

Vse to pa od staršev in mladine zahteva mnogo OSEBNOSTI, trdnosti, solidnosti, bistrovidnosti, resnicoljubnosti, odprtosti, zvestobe, iznajdljivosti, povezanosti, požrtvovalnosti, poguma in ljubezni.

Toda mi smo tako slabotni, kratkovidni, vase zaverovani, nezvesti, okosteneli in sebični. Kje naj iščemo opore za svoje življenjsko poslanstvo? Kje? Kje drugod kot pri Tistemu, ki je o sebi rekel: "Jaz sem POT, RESNICA in ŽIVLJENJE". Poskusimo, sestre in bratje, pa bomo videli, česa vse smo sposobni...

V.Ž. - Naša luč - september

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK!

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Josef's Hair Design

5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

Kanadska Domovina

Nasproti novi zdovski resničnosti, ali popolni predaji?

TORONTO, Ont. - Tako sem se vprašal, ko sem prebral odgovor na moj odgovor, ki ga je dr. France Habjan napisal pod naslovom: »Nasproti novi zdovski resničnosti« (K.D. 7. julija 1987).

V svojem dopisu dr. Habjan razglablja in filozofira o narodni spravi, o toku novih časov, katerim naj bi emigracija sledila, o pokoncilski dobi, o ničvrednosti zdovske politične »opozicije« in o podobnih reči.

Ker sva že pri najini prvi izmenjavi misli dognala, da oba sovraživa polemiko, naj bo torej ta najina nadaljnja izmenjava »dinamični dialog«, četudi se bo po vsem potresu »rodila samo miš«.

Prvotno sploh nisem imel namena, da bi ta javni dialog nadaljeval. Ker pa se je dr. Habjanu zdelo potrebno, da nas kot »opozicijo« pouči o krščanski ljubezni, in je pri tem zapisal stvari, od katerih so nekatere dovzetne, druge zapisane v dobri veri, nekaj pa jih diši po sarkazmu in posmehu, se mi je po ponovnem branju njegovih izjav zdelo potrebno in umestno, da o teh rečeh tudi jaz povem svoje mnenje.

Za uvod v svoje pisanje je dobri doktor izbral citat pokojnega župnika in ljudskega pisatelja Fran Saleškega Finžgarja, ki pa se mi ni zdel preveč posrečen. (»Kdor misli, da bo z nasiljem človeka napel na en in isti vzorec...«).

Da me bralci teh vrstic ne

boste napačno razumeli. Knjige Saleškega Finžgarja sem vselej z veseljem bral. Vse so imele začetek pri slovenskih koreninah (torej pri slovenskem kmetu in njegovi veri). Prav zaradi tega se je Finžgar tako očitno ločeval od vseh ostalih slovenskih literatov. Le Janez Jalen, v novejši dobi pa pisatelj Karel Mauser, sta ostala pri teh koreninah. (Kar sem pri vseh teh treh pisateljih odkril in ugotovil: vsi so se od pisanja kmečkih povesti »odtrgali« za določeno dobo in napisali vsak svoje pomembnejše »delo« v obliki trilogije. Janez Jalen svoje »Bobre«, Karel Mauser »Ljudje pod bičem«, Saleški Finžgar pa roman »Pod svobodnim soncem«).

Poleg Jalnovih Bobrov, Mauserjevih Ljudje pod bičem, sem tudi Finžgarjevo trilogijo Pod svobodnim soncem že večkrat z užitkom prebral. Finžgar pa je na žalost pri iskanju tega »svobodnega sonca« v času boljše revolucije na Slovenskem — poleg Metoda Mikuža — zapadel istim lažnjivim vabam OF, ki je obljubljala svobodo. Tako sta se oba kot duhovnika »dala napeti za vzorec«, zaradi česar sta prišla navzkriž s takratnim svojim škofom Gregorijem Rožmanom, ki je vsekozi učil, da je »komunizem največje zlo za slovenski narod«. Eden kot drugi nista sledila naukom svojega škofa. Tako sta že tedaj nevede postala nekaka »predhodnika«

sedaj že razvpite tkim. »osvobodilne teologije«, ki se je po Vatikanskem koncilu razpasla zlasti po Južni Ameriki in v manjši meri po Afriki, kjer je Cerkev šele v razvoju.

Dočim je Metod Mikuž svoj duhovniški ovrtnik obesil na klin in postal »zgodovinar« OF, je stari Finžgar, ki zaradi svoje starosti ni šel v partizane, ostal duhovnik in župnik in napisal svojo avtobiografijo »Leta mojega popotovanja«. V tej knjigi je dokaj jasno povedal, da »rdeče sonce«, ki je vzšlo l. 1945 nad Slovenijo, ni prineslo tiste svobode, ki jo je on pričakoval. Umril je razočaran.

K sreči, pri nas na Slovenskem Mikužev in Finžgarjev »vzorec« med slovensko duhovščino ni imel veliko posnemalec. Mnogi duhovniki so zaradi svoje zvestobe škofu in Cerkvi morali že med revolucijo mučeniško umreti, drugi pa dolga leta prebiti in trpeti v komunističnih ječah že po opevani »svobodi«. (Po novejših vesteh se sliši, da je UDBA zopet pričela zasliševati razne duhovnike.)

Ko ob vsem tem in ob zverinskih masovnih pomorih tisočev iz Koroške vrnjenih slovenskih rodoljubov razpravljamo o narodni spravi, moramo pri tem doznati eno: Pri tem se ne gre za osebna »spovedanja in očiščevanja«, kot si jih zamišlja dobri dr. Habjan. Saj smo kot kristjani dolžni odpustiti in sem prepričan, da med nami ni nikogar več, ki bi partizanom njihovih zločinov ne odpustil. Nihče pa jih ni pozabil — in jih ne smemo!

Po moji sodbi se gre tu za nekaj več. Gre se za »kolektivno« narodno spravo, ki pa je hočeš-nočeš »družbenopolitičnega« značaja. In zato do take sprave do danes še ni prišlo.

S tistim delom naroda, ki je ostal veren in zvest Cerkvi, sprava ni potrebna, saj se z njim nismo nikoli sprli. Zdomski Slovenci so to že ponovno dokazali s finančno pomočjo pri popravilih raznih cerkva, kapel in verskih znamenj na Slovenskem. Slovenski škofje in duhovniki so med nami vselej dobrodošli in se med nami počutijo doma, saj je slovenska vernost, slovenski narodni čut in ponos na isti višini kot doma — če ne morda še na višji. Vtis, ki ga ti obiskovalci iz domovine od nas dobijo, prav gotovo posredujejo ljudstvu doma. Ali ni to slednje pozitivno delo emigracije, ki ima nekaj učinka tudi v domovini?

Silno pa dvomim, da bi naše sodelovanje z Izseljensko matico (režimsko ustanovo), imelo isti učinek. Razen seveda pri partijskih glavah, ki si še vedno prizadevajo, da bi nas uni-

(dalje na str. 7)

— OPOZORILO —

Vsakoletno spominsko romanje torontskih Slovencev in rojakov iz ostalih predelov Ontaria, se bo vršilo 13. septembra 1987. Romanje bo vodil novi torontski nadškof koadjutor prevzv. dr. Alojzij Ambrožič.

Kot običajno bo pri spominskem križu kratka spominska svečanost v počastitev naših nepozabnih žrtev revolucije in vojne, nakar bo sledil skupni križev pot na prostem. Po kosilu bo romarska maša, in litanije na čast Marije.

Na to spominsko romanje ste vsi lepo povabljeni!
O. M.

— ODMEVI S PRERIJE —

LETHBRIDGE, Alta. - Menda ni prerija nikoli tako bogata lepa kot v mesecu avgustu, ko zoré žita in valové kot zlato bogastvo plačila za farmarjevo vloženo delo in trud. Pravkar sem se vrnil izpod prelepih Skalnatih gora iz Kanasakis doline, kjer pripravljajo proge za zimske olimpijske igre, ki bodo v februarju v Calgaryju in njegovi okolici.

Glasno pojo stroji, ki ravnaajo in kopičijo zemljo po zahtevnih predpisih olimpijskih pravil. Če ni prirodnih preprek, strmin in zavojev, je te pač nujno narediti, da bodo odgovarjali zahtevanim težkočam.

Strmine so kot svoje dni doma v času žetve in košnje, vse je veselo razgibano ne glede, kakšno je vreme. In vreme nam je po svoje topot nagajalo, dež, toča v kratkih nevihtah, zgodaj v trepetajočih jutrih pa celo snežne zaplate kar nizke v bregeh. Ko pa je nebeško sonce s poljubi omehčalo sneg in prebudilo naravo ter ptičje melodije, se je človeku obraz nehote razkretnilo v veselje in hvalo...

Letos smo Lethbridgčani, 11 po številu, spet obiskali našega znanca, generalnega vikarja Jožeta Mavsarja v East Heleni, Montana, in se udeležili njihovega žegnanja, katerega se udeleže mnogi nekdanji farani g. Mavsarja, poleg montanskih sedanjih in bivših faranov. V petih letih teh obiskov smo seve tudi mi povezali precej poznanj, zato je ponovno srečanje res pristrčno.

Slovenci in Hrvatje tam so staronaseljenci, ki pa jih domača beseda, zlasti pa slovenska pesem poživi in jim nekako vrača ponosno zavest pripadnosti rodu, iz katerega so izšli. Res smo nedeljo praznovali v slovenski ponosnosti.

Trojezična slavnostna maša je poudarila versko čutenje nas vseh, ki nas je pred desetletji usoda raznesla po svetu. Našli smo novo domovino, novo okolje, nove razmere in nova znanstva. Slovesno in domače je bilo. Celo popoldne je bilo izpolnjeno v srečanjih, razgovorih in seve s slovensko pesmijo, ki razkriva z-besedo in melodijo različna razpoloženja. Prinesse in vrne nam kos domovine, zdaj po svoje biča-

ne, ki se otepa tujih, rdečih učenosti, vsiljevanj, skratka, hoče miru in resnično svobodo.

Ko smo nekako razigrano peli ob vriskih harmonije, se mi je pritaknila ob melodijah tresna misel »Slovenska pesem«. Vriskaš in jokaš, božaš, blažiš in pomirjaš srca, vlivaš ponos in upanja v boljše dni célo slovensko zgodovino. Doma bi radi tele dni zbrisali slovenski rod, rod, ki izžeman, gara, trpi in krvavi. Ista zgodba že tisočletja znana. Upogibajo te rod doma, zlomiti ga ne morejo. Tujci ga niso, upamo, da ga tudi zlagani »bra-tje« ne bodo.

Vedno je veselo srečanje s po njegovi materi slovenskim škofom prevzv. Eldonom F. Curtissom ter z njegovo mamo, Tržičanko, ki silno rada sliši in poje »po naše«. G. škof je bil glavni mašnik, ob njem pa trije župniki, topot kar dva Slovence in sicer g. Jože Ferkulj s Floride in g. Jože Mavsar. Berilo v slovensščini je bral g. Ivan Boh, jaz pa v hrvaščini. Žegnanje je pač mednarodna prireditve.

Lep doprinos so bile naše sorojakinje gospe: Marija Jenkova, Tončka Bohova in Anica Dimnik, vse v slovenskih narodnih nošah. Da pa nam ni bilo dolgčas, so letos kar trije harmonikarji, tudi v slovenskih nošah, skrbeli za »štimgungo«. Eden od njih je pripeljal celo iz Clevelanda svojo mamo, ki je želela po 60-ih letih letos ponovno obiskati Heleno...

Letos je spet prišel na počitnice k nekdanjemu svojemu kaplanu g. Mavsarju njegov prvi župnik, g. Jože Ferkulj. Menda je bolj užival spremembo kot pa počitnice, ker je postal za mesec dni kuhar, tajnik, telefonist in redno maševal, ter tako precej razbremenil prezaposlenega g. Mavsarja. Bil je pa res popularen pri župljanih, posebno priljubljen in popularen pri ženskah. Menda obletavan od »krilnatih čebel«, ki le niso znale izgovarjati njegovega imena. Pa jih je kar izpred oltarja poučil, kdo je. Ko se je predstavil, je dejal: »Jaz sem Fair and Cool. Pa mirna Bosna!«

Bil je v East Heleni, nato pa

(Dalje na str. 6)

Nova pesmarica »Zapojmo, fantje!«

TORONTO, Ont. — V pripravi in založbi č.g. Cirila Turka, izseljeniškega duhovnika v Stuttgartu, Nemčija, je Mohorjeva tiskarna v Celovcu natisnila lično pesmarico žepnega formata z nič manj kot 148 narodnih pesmi in popevk, katere Slovenci radi prepevamo ob vseh mogočih prilikah.

Mislím, da je g. Turk v spremnih besedah pesmarice izrazil čutenje nas vseh, ki slovensko pesem ljubimo in jo v tujini ohranjamo. Zapisal je:

»Pesem je utrip duše ob vseh mogočih življenjskih priložnostih. Človek poje, kadar je vesel in kadar je žalosten, poje ob snidenju in poje ob slovesu, poje na ženitovanju in poje ob pogrebnih svečanostih, poje pod lipo in poje na vasi, v gozdu in na travniku, poje v gostilni in poje v cerkvi... Pesem je izliv duševnega razpoloženja in hkrati sprostitve duhovnega doživljanja.

Slovenci, ki živimo zunaj matične Slovenije, si pesmi kratkoma ne moremo odmisliiti, saj je ves čas del našega življenja. Povsod nas spremlja: na družinskih slavnostih, ob prijateljskih snidenjih, na izletih in potovanjih, na množičnih prireditvah družabnega in verskega značaja. Brez domače pesmi bi bilo naše življenje na tujem precej bolj revno...

Pričujoči izbor pesmi, ki so domala že vse ponarodele, je nastal iz želje, da bi se med nami ohranile vsaj tiste pesmi, ki so lahko pevne in so znane po vsej Sloveniji. Narekovala ga je tudi potreba po enotnih besedilih kot predlogah za petje na skupnih srečanjih. Ustrezna oblika bo temu namenu v pomoč.

Naj pesmi »fantov na vasi« še naprej spremljajo naše življenje daleč od rodnega krova.

Dokler bomo peli, bomo živeli!»

To lično pesmarico vsem, ki slovensko pesem ljubite, toplo priporočam. Naročite jo lahko pri založniku g. Turku, pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu in upam, da jo bosta tudi Slovenski pisarni v Clevelandu in Torontu imeli na razpolago. Cena pesmarici je \$5.00 US.

Segajte po tem narodnem zakladu!

Otmar Mauser

KOLENDAR

društvenih prireditev

AVGUST

30. — **Belokranjski klub** priredi piknik na Slovenski pristani. Ob 11.30 sv. maša, nato kosilo, popoldne ples, za katerega igra T. Klepec orkester.

SEPTEMBER

12. — **Fantje na vasi** priredijo koncert ob zborovi 10-letnici, v SND na St. Clair Ave. Za ples igra Alpski sekstet.

12. — **ADZ priredi** »Pečenje školjk« na svojem letovišču.

13. — **Vinska trgatev na Slovenski pristani.** Za ples in zabavo igra Alpski Sekstet.

20. — **Društvo S.P.B. priredi** romanje v Frank, Ohio.

27. — **Oltarno društvo pri Sv. Vidu** ima vsakoletno kosilo v farnem avditoriju.

27. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.,** priredi Vinsko trgatev v Parku. Kosilo z zabavo in plesom.

OKTOBER

3. — **Klub upokojencev Slovenske pristave** priredi »kolone« na SP. Serviranje krvavic, riževih klobas in pečenic od 5. ure dalje.

17. — **Tabor DSPB Cleveland** prireja svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Za ples in zabavo igrajo Veseli Slovenci.

17. — **Glasbena Matica priredi** jesenski koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave.

18. — **Občni zbor Slovenske pristave.**

18. — **Slovensko umetnostno združenje** ima razstavo in prodajo v SDD na Recher Ave.

25. — **Slomškov krožek** priredi kosilo v šolski dvorani pri Sv. Vidu.

25. — **Slovenski dom na E. 80 St.** priredi pečenje školjk.

31. — **Slovenski dom za ostarele** praznuje 25-letnico z bankekom in sporedom v SND na St. Clair Ave.

NOVEMBER

7. — **Štajerski klub** priredi martinovanje v avditoriju pri Sv. Vidu. Pričetek ob 7. zv. Igrajo Veseli Slovenci.

8. — **Mladinski pevski zbor Kr. št. 3 SNPJ** ima jesensko prireditev z večerjo in koncertom v SDD na Recher Ave.

14. — **Belokranjski klub** priredi martinovanje z večerjo in plesom v SDD na St. Clair Ave. Igra Tony Klepec orkester.

14. — **Pevski zbor Jadran** ima svoj jesenski koncert z večerjo in plesom, v SDD na Waterloo Rd. Igra Joey Tomsick orkester.

DECEMBER

6. — **S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis.,** priredi miklavževanje v dvorani sv. Janeza Evangelista.

12. — **Društvo sv. Marije**

Magdalene št. 162 KSKJ ima božičnico v družabni sobi avditorija pri Sv. Vidu. Pričetek ob 2. pop.

— 1988 —

FEBRUAR

28. — **Slov. šola pri Sv. Vidu** postreže s kosilom v farni dvorani. Serviranje od 11.30 do 1.30 pop.

Odmevi s prerije

(Nadaljevanje s str. 5)

je prišel z Bohovima in menoj v Lethbridge, žal samo za dober dan, da sem mu malo razkazal naše mesto. Je pa mož zgodnje sorte. Ko sem se zbudil in ga iskal, je že koračil gor in dol po vrtu in molil rožni venec. Mož je prerajal 85 na tem pukljastem svetu, pa je še res korenjak. Ko sem ga nekako zavidal radi trdnosti in opazoval, je med molitvijo postal, ocenjeval moje grede in zelenjavo in včasih odkimal, kar je gotovo pomenilo, da bi jaz izpita za vrtnarja ali kmeta pri njem ne naredil. Ker je pa politik, je seveda moj vrt tudi pohvalil. Pač spreten tako pri ženskah kot pri moških!

G. Ferkulj je izredno dober pevec, tako smo med potjo iz Helene do našega doma Bohova, on in jaz prijetno ubrano prepevali. Svak France Šifrerga je nato odpeljal v Calgary, odkoder je odletel na nekajtedenski dopust še k znancem v Toronto. Vreme je bilo nekako prijetno in se ni potil, kot na vroči Floridi, kjer uživa zaslužen pokoj.

Julija meseca sta Dimnikove tule in v Calgaryju obiskala brat g. Janez Dimnik s simpatično ženko gospo Katico. Piletela sta za mesec dni iz Argentine. Prijetno je bilo nekajkratno srečanje z njima in upam, da sta se počutila dobro in domačno med nami. Od nas ju je pot odnesla v Toronto, kjer v bližini živi sestra Cilka z družino in kjer imata oba tudi v Torontu veliko znancev in prijateljev.

Nekaj naših prekmurskih sorjakov se odpravlja na obisk rojstnih krajev v Prekmurje in ostale dele Slovenije in to: Kolenčeva, Toplakova in Zrimova. Želimo jim srečno pot, prijetno bivanje doma in seveda srečen povratek!

Pak

**Kanadski rojaki!
Dopisujte v Ameriško
Domovino!**

Kanadska Domovina

BORUT:

Toronto, Ont.

— D A C O I T S —

II. del

Šepetale so hindu molitve, vtem pa pritajeno stokale in vikale.

Iz teme se je prikradla Shati, Monorijeva sestra, se mi vrgla pod noge in prosila:

»Brani nas, Maharaj!«

Samo proti množici dakoitom. Le koliko jih je? V noči ni lahko oceniti sovražnika. Če si jih omisliš preveč, se jim po nepotrebnem predaš, če jih podceniš, pogineš. Le koliko imajo pušk?

Prvi del tega prispevka je bil objavljen v našem listu 21. julija t.l. Ur.

Ko so ubili Husaina, jih je bilo 10, pa še straže v skrivališču v džungli. Mogoče 12, 15?

Pozor! Begajoči koraki se bližajo iz teme.

»Poglar, odpri, mi smo Shahjahan in moji!«

Nekdo odrine vrata.

»Dacoiti so tu,« šepetajo tajinstveno trije novi obrazi.

»Beži sahib, tebe iščejo!«

Lepo to, sem pomislil, a beži le kam? Ženske so zagnale vik.

»Tiho, korake slišim.« Ljudje, skupina ljudi se bliža. Psi besno lajajo v noč.

»Sahib, sahib!« se je začul krik iz noči. »Predaj nam puško!«

Odvraten glas je kričal iz teme:

»Odvrti puško skozi vrata, pa vas vse pustimo pri življenju. Tu govori poglar dacoitov.« Francis mi tolmači, saj skoraj vse razumem.

»No, vidiš,« zajavka nekdo za menoj.

»Nič se nam ne zgodi, samo vrzi jim puško!«

»Shut up! Tiho!« sem se zadržal.

»To je vse prevara, brez puške nas vse pobijejo,« krične poglar.

»Shoot to kill!«

»Shoot to kill!« kričnejo drugi Bengalci kot v odmev.

»Še enkrat pozivam, da se predaš!« rjove zunaj poglar banditov.

»Streljaj!« kriči poglar vasi. »Na mojo odgovornost!« Zadosti! Sicer zažgejo slamnato streho. Zdaj ali nikoli. Puško vržem v strel, brnem v vrata in že planem ven.

Svetilka na puški obsveti za trenutek divje, osupnjene obraze razbojnikov. V hipu pomerim malo nad glave, kakih pet jih stoji na dvorišču. Nekaj cevi imajo v rokah.

»Pok, pok.«

Dacoiti se razprše.

»Shoot to kill!« kričijo Bengalci že kar po angleško.

»Boom!«

Iz teme butne strel, kapa mi pade z glave. Iz hati navale Bengalci, s kukri noži v rokah se poženejo ven. V naglici polnim puško.

Že sveti moja svetilka na puški. Sence bežijo pred menoj.

»Pok!«

Sedaj streljam že kar naravnost.

»Pok!«

Krik odjekne iz teme. Nekdo je zadet. Dacoiti bežijo, niso pričakovali tako besnega izpada. Gorje, če jih dobe vaščani. Pri priči jih ssekajo s kukriji. Sedaj velja le pravica džungle.

»Ne ubijte ga, če koga dobite. Izročimo ga policiji.« Moj klic je utonil v vpitju Bengalcev. Saj so ponoreli.

Za zadnjo hato švigne nekaj postav.

»Bum, bum!« Dacoiti streljajo.

Žensko vpitje, mogoče bodo za talke. Saj to je Amarijev dom.

Dva strela pritisnem v streho, da se razprši slama. Vaščani se rjoveče zaženejo tja.

»Bum!« Plamen švigne iz noči. Ta bo stari »muzzle-loader«.

Nekdo pred menoj se opoteče in telebne na zemljo. Batari je zadet.

Moja svetilka na puški bliskne po okolici. Sence planejo iz hati in se spuste v divji beg. Ena vleče nekaj s seboj.

Ženska. Ena od Amarijevih žena. Strahovito se otepa.

Z moje desne prileti kukri in ga zadene v hrbet. Dacoit telebne in se zavalji po tleh. Bliskovito je vse po njem, divje mahajo s kukriji. Druge sence vtonejo v temini džungle.

»Saj je po njem!« vzkliknem. »Stojte, pustite ga!« Divje jim sprožim strel nad glavami.

Vstajajo, a je prepozno. Na zemlji leži razsekano truplo.

Amari pobira žensko, ki se ga krčevito oklepa. Za nami stoka Batari.

Vse to se je zgodilo kakor v trenutku. Kar dojeti nisem mogel, da se je to res zgodilo. Dacoit je negibno ležal v luži krvi. Obrnili so truplo. Divji, zastrašeni obraz, brada in dolgi lasje. Tujec. Ni od tu.

Amari mu je odvzel kukri.

»Iz Burme je,« je rekel.

Pregledal sem Batorija. Zadet v pleča, težko krvavi.

»Tako ga nesite k glavarju, ustaviti mu moramo kri!«

»Vode,« sem naročil Shati, »umiti ga moramo.«

Pogledal sem ga. Štiri šibre ali bolj rečeno, razsekane žeblice je imel globoko v koži.

»Francis, daj mi torbo

sem!« Spomnil sem se, da imam vedno jod seboj.

Batari je junaško držal, ko sem mu pobiral žeblice. Le zobe je stisnil, ko sem ga namazal z jodom.

»Kak teden ne boš delal na riževem polju.«

»Kar tu ga držite!« Ležal je na bambusovi preprogi in težko dihal. Od bolečin je imel znojne kaplje na obrazu.

»Kaj pa s truplom?« Vprašujoče sem pogledal glavarja.

»Zakopali ga bomo!«

Čez čas je dodal: »Javil bom! To je navadno usoda dacoita. Nihče ga ne pozna, ni od tu.«

»Tujec bandit!

Nenadoma so se vsi oddahnili. Začeli so se objemati in čebeljati po bengalsko, kdo ve kaj? Praznovali so zmago, ponujali so mi svoj čaj, jaz pa sem prilival, kar je bilo še v zelenki.

Izza slamnatih streh vasice poleg temne bengalske džungle je vstajala krvava jutranja zarja. Nehote sem pomislil na krvavo truplo padlega bandita.

Zbudil sem se pozno popoldne. Dva Bengalca v lungih in zelenih srajcah sta hotela informacije. Policaja sta bila iz sosednjega kraja, brez pušk, samo dolge kukri nože in bambusove palice.

Ležal sem v glavarjevi hati, na trdi leseni postelji. Francis je tolmačil na dolgo in široko. Včasih sem ga prekinil, saj je pretiraval na debelo.

»Mogoče 15 dacoitov. Gotovo Bengalci, verjetno iz Arakana.«

»Ali je kdo ubit?«

»Samo eden do sedaj. Tam so ga zakopali.«

Nista se zanimala, da bi si ogledala truplo.

»Ste zaplenili kaj pušk?« Poželjivo sta gledala po moji dvocevki.

»Ne.«

Aha, orožje bi radi. To je bilo v glavnem vse.

»Ostanite vsaj še eno noč tu, če se slučajno povrnejo in Kemmon Adsem,« sta mi želela.

Sam sem si tudi tako mislil. Napadejo me lahko kje na poti, saj je tri dolge ure do avtomobila.

»Moj pozdrav Ahmedu,« sem še dejal, ko sta odhajala. »Ahmed čuva moj avtomobil.«

Noč je bila tiha. Bengalci so čuli ob tleh ognjih in pekli fižol. Z roba džungle so lajali šakali, dolgo se je vlekel čas do zore.

Jutro se je prebudilo v vsej svoji veličini in zlato sonce je razlilo svoje žarke čez zaskrbnjeno vasico. Danes moram

(Dalje na str. 7)

Nasproti novi zdovski resničnosti, ali popolni predaji?

(Nadaljevanje s str. 5)

čili, kot je zapisal Lev Detela in o čemer bo še govora.

Kako potem govoriti o kakšni narodni spravi in kako jo doseči?

O potrebi narodne sprave za nadaljnji zdrav razvoj slovenskega naroda, se mi zdi, smo si v emigraciji vsi edini. Ali je komunistični režim doma pripravljen izpolniti pogoje, da bi to take sprave prišlo?

To temo je v svojem govoru na 28. Slovenskem dnevu v Torontu obravnaval tudi prof. dr. Ciril Žebot. Citiral je zapise pokojnega Edvarda Kocbeka, ki jih je l. 1975 zapisal, »da brez javnega priznanja te velike krivde (masovnega pomora tisočev v Rogu, moja op.) Slovenci ne bomo nikoli stopili v čisto in jasno ozračje prihodnosti«.

Dr. Žebot je k temu dodal: »Obenem z uradnim priznanjem in obžalovanjem bi se morali zastopniki vseh smeri in plasti slovenskega naroda zavezati, da Slovenci nikdar več ne bodo ponovili medsebojnega bratomornega nasilja, tj. da bodo medsebojne politične razlike urejevali na demokratičen način svobodnega razpravljanja ter pluralističnega izbiranja stališč in predstavnikov.«

S temi podstavkami in načeli se popolnoma strinjam. Strinjam pa se tudi z lic. Albinom Magistrom, ki je bil kot 18-letni domobranec iz Koroške vrnjen in veliko pretrpel. Na letošnji spominski proslavi v Carapachayu v Argentini je nastopil kot govornik in v svojem govoru med ostalim dejal sledeče:

»Ne soglašam s tistimi redkimi med slovenskimi zdovci, ki si žele pozabo, rekoč: pustimo na strani, pozabimo na to, kar je bilo... od tega je zdaj že dvajset, trideset, štirideset let; za ZDAJ je treba živeti, spomini samo zavirajo nas in našo mladino na poti v bodočnost.«

Z drugo besedo: zavržimo spomine, spominske dneve in spominske proslave. Bodimo realisti in živimo današnji dan!

»... so v življenju vezi še močnejše kot kri in da izgubi sebe ne najde, kdor jih napolno pretrga in si spodmika granitne opore duhá.«

»To so namreč stebri, ki nam dajejo pokončno držo človeka in določen izraz naše prave podobe, da ne omahuje mo kot trs, ki ga veter maje, in ne izginjamo v brezoblični masi, ki jo drugi gnetejo.«

O tej kočljivi in za slovenski narod tako odločilni vlogi najelj Lev Detela (Slovenska bodočnost in problem narodne sprave v luči zdovskih politično-duhovnih izkušenj — Meddobje, št. 3/4 1986, Buenos Aires).

V svoji analizi tega vprašanja, je Detela med drugim za-

nazaj, mi je bilo jasno.

A prišel je možak h glavarju in poročal, da je odkril novo stezo v džungli, ko je nabiral suhljad. Amari je menil, da lahko vodi do skrivališča razbojnikov. »Steza izgine pri potoku Džobra,« je dejal možak.

»Džobra, ne poznam te vode,« sem rekel.

»Hladna in dobra voda priteče izza skalovja tega hriba,« je pristavil glavar.

»Potok Dobra,« sem nehote pomislil. Beseda je arijskega izvora, sem bil prijetno prese-nečen.

»Sahib, pojdi z nami! Razbijmo jim skrivališče, da bo mir pred njimi.«

»Seveda je potrebno, a tudi opasno zna biti,« sem si tiho mislil. Razbojniki bodo maščevali smrt svojega prijatelja.

»Saj vas ni veliko!«

»Vsi gremo, razen Batarija, dacoiti so preplašeni, vsaj nekaj šiber imajo pod kožo in sedaj že morajo vedeti, kaj se je zgodilo z njihovim pajdašem, ki ga ni bilo nazaj.«

»Sahib, boje se te, razbijemo jim skrivališče pa bo mir za vselej, sicer se povrnejo neke noči in nas pokoljejo!«

Da, zares, treba je bilo nekaj ukreniti.

»Škoda, da ni tu Quintona, kako prav bi prišli Anglos.«

Bilo je zgodaj dopoldne, še v jutranjem hladu, ko smo prečkali brv na Džobri. Le pet nas je bilo. Mali Haroon je vodil svojega psa na vrvi. Steza je bila vidna, Amari se je plazil pred nami.

»Pazite na 'booby traps',« mi je šinilo v glavo. Ne vem, če me je Amari razumel. Francis je ostal v vasi; nekdo jih mora čuvati, tudi njegova dolga zračna puška Daiwa nekaj zaleze.

S strani zdajci zašumi, na stezo plane dolga iguana in se iznenadena požene v beg. Imel sem prst na petelinu, v napetosti sem se komaj zadržal, da nisem spustil strela.

Vsi smo se za trenutek ustavili.

Mogoče je skrivališče blizu, če je voda v potoku dobra, sem se domislil.

V naslednji grapi zmanjka steze. Hitro psa. Haroon ga drži za gobec, ker hoče zacviliti. Pes šili v drevo. Ogledam si košato »gavro«, katera raste ob gostem bodečem trnju.

Vrv!

Tako torej izginejo! Preko moramo.

»Haroon, ostani tu!«

Zagrabim in se popeljem na vrvi čez grapo. Že sem spet na stezi. Pomignem Amariju in mu zaženem vrv.

Hitro stopim po stezi, puško v roki imam pripravljeno za strel. Stoj! Nekdo gre. Že smuknem za drevo.

Ali je mogoče? Dekle, še otrok.

Že zagleda Amarija. Stegnem roko in ji zaprem usta. Zakričala bi. Drobno telo se otepa, držim jo trdno.

Amari je že tu, povesi kukri in ji veže roki in usta. Kar na-

(dalje na str. 8)

— D A C O I T S —

(Nadaljevanje s str. 6)

zaj čez grapo, tu je prenevarno. Zavihti jo kot snop riža na ramo. V trenutku smo pri Haroonu.

»Kdo si?« Bengalci zapičijo oči v njo. Velike oči in izrazite lične kosti na obrazu značijo, da to ni Bengalka, slični na dek-le gorskega rodu.

Pomiri se nekoliko in kaže name. Govoriti hoče. Bengalci ji nekaj pritajeno govore, menda, da če zakriči, ji s kukri razbijejo glavo.

Nekaj mi hoče povedati, name kaže.

Vzamem ji odvezo z ust.

»Kdo si?«

»Kje so dacoits?«

»Jaz sem Chakma Biali,« reče za silo po angleško. »Ugrabili so me, prosim, rešite me.«

»Kje so dacoits?« šikne Amari po bengalsko.

»Ne boj se, Biali, je li tu dalje skrivališče razbojnikov?« sem jo na hitro vprašal.

Dekle govori pol angleško, pol bengalsko. »Skrivališče je kakih 200 m dalje po stezi,« pove.

»Drži jo, Haroon, mi gremo dalje.«

»Steza ima zavoj,« mi dek-le nekaj dopoveduje, »nevarna je!«

Nenadoma smo govorili vsi naenkrat, a nihče ni razumel drug drugega. Biali je govorila jezik svojega rodu Chakma, Bengalci po svoje, jaz pa tudi.

»Shut up! Tu ni časa za prepir!«

»Z nami greš, pot boš kazala.«

Porinil sem jo na stezo in ji s kretnjami dopovedoval, da gremo za njo.

»Da, da, a pazite streljati, tam je moja sestra.«

»Sestro tudi imaš tam?«

Zdaj sem razumel, zakaj je hodila sama po stezi. Sestra je tam. Če Biali izgine, ubijejo sestro.

»Samo pokaži skrivališče,« sem dejal samozavestno, da ji dam nekaj korajže. Dekletce je bilo vse zbegano. Vsi smo bili iz sebe, saj je bilo nevarno. Iz divje džungle nam je vsem pretila smrt.

»Rešimo tebe in sestro.«

Tako smo tiho prodirali po stezi. Biali naprej, jaz s puško, Bengalci pa z dolgimi kukri noži za njo.

Kjer je imela steza zavoj, Biali postoji. »Tu dacoits,« reče in kaže v desno.

Nameril sem korak naprej.

»Ne, ne!« Biali kaže na oči, dacoiti bi nas videli. Aha, razumel sem. Steza je imela zavoj, tako, da nas razbojniki lahko mirno gledajo in postrele iz skrivališča, predno pride-mo tja po ovinku.

»Tu čez po džungli!«

Plazili smo se po vseh štirih do roba jase.

Da, tam je bila koliba iz hlo-dov in z bambusovo streho. Nekaj oknu podobnega je bilo na naši steni, iz katerega je molela železna cev. Puška. Koliba je bila v senci košatih gavrov, tako, da se ne bi videla niti iz zraka.

Vse tiho, straže ni nikjer. Za trenutek smo postali.

»Koto dacoits?«

»Deset in še eden,« je šepetala Biali.

»Amari, glej, tam je tvoja puška!« Pokazal sem na cev, katera je štrlela ven. »Splazi se tja in jo potegni ven. V tem vsi planemo po njih.«

Razumel je. Kljub resnosti položaja je raztegnil usta v smehlaj. Končno je pride do železne cevi. Gibčno, kakor maček, se je plazil v svojem lungi in temnim suknjičem, s strganima komolcema. Držal sem puško, pripravljeno na strel, da ga krijem v slučaju potrebe.

Vse je tiho.

Amari postoji za trenutek pri steni, nato sunkovito poskoči, potegne cev ven, jo hipoma obrne in sproži v odprtino. Jaz, že s prstom na petelinu, dam strel v bambusovo streho, Bengalci pa planejo s kukri noži naprej.

Vse se je zgodilo tako hitro, kot v trenutku.

Džungla je zašumela v begu dacoitov in že ni bilo nikogar več. Tam, kjer sem videl izginiti zadnji lungi, sem oddal še drugi strel v cevi, pa je že vsega bilo konec!

Z novimi naboji v puški, sem stopil v kolibo. Vse je bilo prevrnjeno, dacoiti so spali, a so jo hitro odnesli.

Izpod mize je štrlelo dvoje nog, iz pisanega sari, ki se je stiskal v kot.

(se bo nadaljevalo)

LETOŠNJE NEVESTE

Tiskarna Ameriška Domovina Vam nudi obsežno izbiro kvalitetno tiskanih poročnih vabil in drugo tovrstno tiskovino. Naša pisarna Vam lahko pokaže vzorce teh tiskovin. Naročniki Ameriške Domovine bodo dobili 20-odstotni popust.

Primerjajte naše cene in kvaliteto s ponudbami drugih trgovin! Prepričali se boste, da smo mi najboljši.

6117 St. Clair Ave.
Cleveland, OH 44103
Tel. 361-4088

Nasproti novi zdomski resničnosti, ali popolni predaji?

(Nadaljevanje s str. 7)

dovinar za bolj zaupne zadeve dr. Dušan Biber.

Ugotovili so, da je v Argentinini ostra ločnica med predvojno in povojno politično emigracijo, v ZDA in v Kanadi pa da so stvari bolj »zapletene«, ker ni take razmejitve. Po imenu so omenili samo dva emigranta, oba v Avstraliji in sicer Hrvata Roverja in Slovenca Ljerka Urbančiča ter ju proglasili za težka »vojna zločinca«. Urbančičevo povojno politično delovanje v Avstraliji so tudi označili kot »zločinsko«. (Urbančič je bil član avstralskega parlamenta.)

Gledalci tega televizijskega programa so imeli priliko prvič (vsaj nekateri) uradno videti nekaj zdomskih publikacij, ki so jih omenjeni tovariši imeli razložene pred seboj na mizi. Med slovenskimi publikacijami so lahko videli Tabor, Vestnik, Svobodno Slovenijo in Slovensko državo.

Seveda so tovariši gledalcem dopovedovali, da je to »sovražno gradivo in da del tega tiska prihaja tudi v Slovenijo, kjer nekateri občani, ki slučajno prejmejo po pošti te tiskovine, pošiljke odnesejo na upravo javne varnosti«. (Gotovo pa ne prej, dokler vsega ne prečitajo. To je drug primer, da delo emigracije zadnjih štirideset let ni bila zastoj, in da se ne borimo »z zastarelim orožjem in v z mahom poraščenih okopih«.)

Precej pretirano pa se mi je zdelo, ko sem bral, da so se »ob slovenski Cerkvi pogumno dvignili številni nekdanji akterji revolucionarji in glasno povedali, da je prišel čas sprave med živimi in mrtvimi«.

Po vsem branju tiska iz domovine sem lahko ugotovil, da je oporečnikov doma več vrst. Največ jih je na gospodarskem področju. Ti oporečniki upravičeno kritizirajo gospodarsko politiko »samoupravnega« sistema, ki je Jugoslavijo izločil iz evropskega in svetovnega trga zaradi socialističnega zaostalega gospodarjenja, ki ne more več tekmovali v svobodnem in gospodarsko naprednem svetu. Edini pomenljivi uspeh je dosegel »avtomobilček Yugo«, ki pa bo z leti postal le glavobol za tiste, ki so si ga zaradi nizke cene nabavili. Po kvaliteti in mehanski dolgoživosti precej zaostaja za vsemi ostalimi avtomobilskimi tvrdkami.

Kritiki slovenskega socialističnega gospodarstva pa še posebej naglašajo, da je odtok slovenskega denarja v pomoč manj razvitim južnim republikam krivo, da se slovenska industrija ne more modernizirati. Vrh tega pa jih mori še kakih 20 milijard US dolarjev velik dolg, na katerega se obrestne morejo plačati. Ti oporečniki zahtevajo spremembo v gospodarski politiki in gospodarskem sistemu, nikjer pa nisem zasledil, da osporavajo

političnemu vodstvu kot takemu.

Potem so oporečniki, ki še danes iščejo »čisti komunizem«, ker ga niso našli v Titizmu. Saj je bil Tito sam kapitalist, ko se je v času svojega diktatorskega vladanja nagrabil ogromno bogastvo. Tako se najde oporečnike v samem centralnem komiteju ZKS. Bral sem, da sta se na deseti tkm. »idejni« plenarni seji Milan Kučan, predsednik CK ZKS, in Vinko Hafner, upokojeni partijski politik, pošteno sprla pri ugotavljanju, kdo je kriv, da partija zgublja na ugledu, da jo delavci zapušča, da mladina ne pristopa v partijske vrste in o podobnih zadevah. Seveda so pri tem iskali samo vzroke, ne pa rešitve.

Potem so »oporečniki-nacionalisti«. Med temi je največ pisateljev in kulturnikov, ki osporavajo načrtnemu »pogovoslovanjenju« Slovenije s poskusnim uvajanjem »enotnega jezika« v šolstvu in drugih državnih ustanovah v Sloveniji. Borijo se za svobodo tiskane besede in svobodo izražanja. Preslišani pa bodo verjetno pri sestavljanju nove ustave, ki bo po vsej verjetnosti republikam odvzela nekaj tiste avtonomne upravne moči, ki jim jih je dal Tito.

Zaradi svojega javnega razpravljanja o družbeni krizi in o problemih, s katerimi se Slovenci doma trenutno soočujejo, so ti oporečniki tudi v zdomstvu najbolj znani po svojem pisanju v različnih listih in revijah, ki jih tudi mi redno prebiramo. Doma, seveda, nimajo možnosti, da bi tako svobodno prebiral naše. Morda bi to pripomoglo h hitrejši spravi?

Na koncu ostane samo skromen odstotek oporečnikov, ki v celoti odklanjajo marksistični režim iz verskega, ideološkega in moralnega stališča. Te smatram za »narodne heroje«, ki v današnji slovenski družbi predstavljajo zgodovinsko nadaljevanje narodove poti skozi težke preizkušnje sedanje dobe, ko so splavi in samomori na dnevnem redu, ko je človekovo dostojanstvo drugotnega pomena in je človekova osebna svoboda v rokah tistih, ki so se že z masovnimi pomori izkazali, da niso vredni vladanja.

Vsi ti oporečniki, eni in drugi, gotovo kopljejo grob sedanji družbeni ureditvi. Saj je že Djilas zapisal v svoji knjigi »Novi razred«: »Ko bo novi razred zapustil zgodovinsko pozorišče — in to se mora zgoditi — bo manj žalovanja za njegovim izginotjem kot za katerimkoli prejšnjim razredom. Z uničenjem vsega, razen kar odgovarja njegovemu samoljubju, se je sam obsodil na neuspeh in sramotno pokončanje.« (The New Class, str. 69.)

Kadar hočemo govoriti bo-

GROF NIKOLAJ TOLSTOJ IN SLOVENSKA TRAGIKA

TORONTO, Ont. - Mislim, da med zdomskimi Slovenci ni veliko ljudi, ki bi ne brali knjige »The Minister and the Massacres« (Minister in pokoli), zgodovinsko raziskano pričevanje iz povojne dobe, ko se je iz zahodne Avstrije vračalo Kozake in Beloruse ter Srbe, Hrvate in Slovence, ki so v tem predelu iskali zatočišče pred komunističnim nasiljem in upali, da bodo Angleži v svoji »demokratičnosti« razumeli njihov položaj in jim kot političnim pribežnikom zagotovili politično zaščito. Izkazalo se je, da takratne vojaške okupacijske oblasti niso upoštevale teh demokratičnih principov in so na pobudo takratnega političnega svetovalca MacMillana in brez vednosti angleške vlade Stalinu in Titu vrnile ogromne mase, ki so končale v nasilni smrti brez vsakih pravnih postopkov.

V svoji knjigi je Tolstoj imenoval več ljudi, generalov 8. angleške armade, zlasti 5. korpusa, ki je Koroško okupiral. Med temi je bil general Toby

disi o narodni spravi, bodisi o skupnem narodnem kulturnem prostoru, moramo imeti pred očmi vsa ta dejstva. Vsi zavedni in krščanski Slovenci bi želeli priti do nekega zadovoljivega in na vse strani odgovarjajočega kompromisa, ki bi slovenskemu narodu zagotovil njegov nadaljni obstoj in zdrav razvoj. To je predpogoj, ki mora voditi delo oporečnikov doma in nas v emigraciji, da ne bomo videli naš narod »usahnuti kot rožo« v naslednjem stoletju, kot je zapisal Lev Detela, zaradi naših »malodušnih, egoističnih in drugih človeških klavernih razlogov«.

Ne vem, če sem s tem odgovoril na pisanje dobrega dr. Habjana. Povedal pa sem, kar mislim, da je pri reševanju naše slovenske problematike potrebno, da se premišluje in na demokratičen način ugotavlja, sklepa in rešuje naše skupne narodne probleme.

V posmrtnici prijatelju Tonetu Ferkulju sem zapisal: »Nihče od nas ni otok zase. Eden drugega potrebujemo!«

To ne velja samo za nas v torontski skupnosti. Velja za vse pripadnike slovenskega naroda, ki trenutno potrebuje vse energije, da se bomo kot narod ohranili in nadaljevali svojo zgodovinsko pot, ki nam je bila z ustoličenjem svobodnih slovenskih knezov in sprejetjem krščanske vere začrtana, in kateri moramo slediti, kajti vse druge poti vodijo v pogubo in narodovo smrt.

Za konec naj še dodam svoje zadoščanje, da sta v Celovškem Zvonu L. Rebula in B. Pahor spoznala namen »skupnega slovenskega kulturnega prostora«, ki se je zamejskim in zdomskim Slovincem vrival po zaslugi SZDLS.

Vse dobro in Bog Vas živi!

Otmar Mauser

Low (sedaj Lord Arlington), ki je predajo izvedel po navodilih, ki jih je dobil od svojih predpostavljanih.

Ta isti brigadni general in sedanji lord, je Nikolaja Tolstoja zaradi njegove knjige tožil, češ, da je v njej zapisal stvari, ki ne odgovarjajo resnici in je njegovo (Arlingtonovo) ime v zvezi s tem nečloveškim dejanjem svobodno uporabljal brez konkretnih dokazov.

Kdaj se bo ta sodni proces proti Tolstoju pričel, mi ni znano. Vem pa, da se je obrnil med drugimi tudi na Slovence, da bi ga pri tej sodni razpravi moralno in finančno podprli. Stane Pleško je o tej stvari že pisal v Slovenski državi in jaz lahko samo pridam, da smo dolžni Tolstoju priskočiti na pomoč, saj je s svojo knjigo svetovno javnost obvestil o nezaslišanih dogodkih, ki so se na Koroškem v maju in juniju 1945 odigrali, pri tem pa našo slovensko tragedijo še posebno prikazal.

Brez dvoma bo na tej sodni razpravi prišlo do novih odkritij (saj ravno radi tega jo Tolstoj pozdravlja!), ker bodo pod prisego morali pričati razni očividci, ki so bili pri predaji soudeleženi. S tem se bo morda dopolnilo še tisto, ki sedaj manjka do popolne slike in resnice.

Če ste pripravljene Tolstoja finančno podpreti v njegovem boju za resnico in prispevati k stroškom, ki bodo v zvezi s tem sodnim postopkom, to lahko storite, če pošljete svoje darove na moj naslov:

Otmar Mauser
338 Woburn Ave.,
Toronto, Ont.,
Canada M5M 1L2

Za vse morebitne darove se vam že vnaprej zahvaljujem.

Otmar Mauser

Povest

SEDEM LAŽI

Neka mati je imela tako lepo hčer, da ji v vsem kraju ni bilo enake. Zato ni bilo čudno, da so snubiči kar trumoma v oglede hodili.

Mati pa je rekla:

»Kdor hoče dobiti mojo hčer, mora tako dolgo z menoj govoriti, da bom rekla: »To je laž.«

V soseščini pa je živel gospod, ki je imel tri hlapce. Najmlajšega med njimi sta druga dva imela za bedaka.

Nekoč se je zgodilo, da bi morali ti trije hlapci tri voze gnoja peljati mimo hiše, v kateri je živela mati z lepo hčerjo. Zjutraj, preden so šli na delo, je rekel najstarejši hlapec:

»Danes bomo gnoj peljali mimo tiste ženske. Govorili bomo z njo in jo pripravili, da bo rekla: To je laž.«

Celo najmlajši se je ponudil, da bo tudi on govoril z njo, a sta ga druga dva kar preslišala. Naložili so gnoj in odpeljali.

Najprej seveda najstarejši. Pripeljal je mimo ženske, ki je bila na njivi.

»Dobro jutro Bog daj mati! Kaj pa delate, mati?«

»Zelje plevem,« je rekla ženska.

Zdaj hlapec ni več vedel, kaj bi še govoril. Počil je z bičem in pognal konja.

Mimo je pripeljal srednji hlapec. Tudi on je pozdravil.

»Dobro jutro Bog daj mati! Kaj pa delate, mati?«

»Zelje plevem,« mu je odgovorila.

Tudi srednji ni več vedel, kaj bi še govoril, da bi mu ženska rekla: To je laž. Ošvrknil je konja in pognal voz naprej.

»Zdaj je pripeljal mimo najmlajši hlapec in pozdravil.

»Dobro jutro Bog daj mati! Kaj pa delate, mati?«

»Zelje plevem,« mu je odgovorila ženska.

»Mi smo ga že zdavnaj devet kadi narezali,« ji je vrnil hlapec.

»To je dobro,« je rekla žena.

»Ni dobro, ker nam je vse segnilo.«

»To je slabo,« je rekla žena.

»Ni slabo,« jo je zavrnil hlapec. »Zvozili smo ga na njivo in iz njega je zrastle debelo hrastje.«

»To je dobro.«

»Ni dobro, hrastje je bilo vse votlo.«

»To je slabo,« je rekla žena.

»Ni slabo, ker je bilo polno medu.«

»To je dobro,« je rekla žena.

»Ni dobro. Prišel je medved in vsega pojedel.«

»To je slabo.«

»Ni slabo,« se je zarežal hlapec. »Ujeli smo medveda, pa smo iz njega devet kali medu iztisnili.«

»To je sakramentska laž!« je vzkliknila ženska in se tako zatem že ugriznila za jezik. Tako pa seveda ni več pomagalo.

Tako je najmlajši hlapec do bil najlepšo nevesto, čeprav sta ga starejša dva imela za bedaka.

(Konec)

Jubilej rojaka z mnogimi talenti

(Nadaljevanje s str. 3)

mu bogoslužju v slovenski kapele Narodnega svetišča, pri katerem redno pomaga. Bil je namreč član narodnega in krajevnega odbora za zgraditev slovenske kapele, v kateri najdemo tudi sledove njegovih talentov: del slovenskih ornamentov na stropu.

Dragi Miro, za Tvojo 65-letnico želimo Tebi in Tvoji ženi Mari še mnogo zdravilnih, srečnih in zadovoljnih let, da bi s svojimi talenti še daljšal in bogatil življenje sicer majhne, a zato med seboj tem bolj navezane slovenske družine v Washingtonu! Hvala za vse!

Prijatelj